

Integrale aanpak Gele Loper
ter informatie
Gert Wobbes

Steller

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	60 52	Bijlage(n)	-	Ons kenmerk	205986-2023
Datum	28-6-2023	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Op woensdag 28 september 2022 is naar aanleiding van het raadsvoorstel ‘verlenging cameratoezicht Gele Loper’ door ons aan uw raad toegezegd met een analyse en een integraal plan van aanpak te komen over de sociaaleconomische én ruimtelijk-economische factoren die onderliggend zijn bij de problematiek in de Gele Loper (gebied tussen het Groninger Museum en de Vismarkt). Kenmerkend aan de Gele Loper is dat het vanaf het hoofdstation de toegangspoort voor het centrum van Groningen is waarbij dagelijks vele bezoekers lopend en fietsend hun weg weten te vinden naar het centrum. Wij hebben aangegeven de problematiek te willen aanpakken in de wetenschap dat de aanpak zeker ook een zaak van lange adem zal zijn. Wij hebben ons de afgelopen periode georiënteerd op de vraag hoe we uitvoering willen geven aan de opgave die we voor ons zien. Wij schetsen in deze brief de kaders van onze aanpak. Deze kaders werken we uit in een plan van aanpak dat we later aan uw raad ter informatie zullen aanbieden.

In deze brief wordt u meegenomen in de analyse van de Gele Loper. Uitgangspunt is een veiligheidsscan van het gebied. De uiteindelijke doelstelling van de analyse is een integrale gebiedsaanpak Gele Loper voor de komende jaren om de leefbaarheid van wonen, werken en verblijven te vergroten (in samenhang tussen de verschillende domeinen), waar draagvlak en commitment voor is.

Veiligheidssituatie Gele Loper

Rondom de Gele Loper zien wij mensen die alcohol- en grotendeels ook drugsverslaafd zijn. Een aantal daarvan zijn multi-probleem personen, die ook bekend zijn bij hulpverleningsinstanties in Groningen. Criminogene factoren zoals dakloosheid, verslavingsproblematiek en een historisch justitieel verleden dragen bij aan het plegen van (drugs)overlast op en rondom de Gele Loper en daardoor ook ten aanzien van recidive een voorspellende waarde kunnen hebben. De omgeving van de

Volgvel 1

Gele Loper kenmerkt zich door kleine straatjes, mindere verlichting en nissen en portieken, maar ook de aanwezigheid van grote mensenstromen, waardoor het mogelijk is in de anonimiteit drugs te kopen en te gebruiken.

Wij herkennen ons in het beelden die geschetst worden in het rapport “Groningse praktijken” van Tops en Van der Torre (2022):

De meest centrale straatlocatie voor drugshandel is gesitueerd in en rondom de Nieuwstad, waar ook de raamprostitutie is geconcentreerd. Hier wordt onder meer drugs (cocaïne en “ook nog wel heroïne”) verkocht aan archetypische verslaafden: junkies die een groot deel van hun inkomen spenderen aan drugs. Deze open drugscene is, met de raamprostitutie, door de stad verschoven in de afgelopen decennia. Het is nu geconcentreerd op de Gele Loper. Dat is een route vanaf het hoofdstation, over het Gedempte Zuiderdiep, tot aan de Hoekstraat, plus (zij)straatjes met raamprostitutie en horeca. Naast klassieke verslaafden wordt drugs verkocht aan mensen vanuit het Ommeland die de stad bezoeken, bijvoorbeeld om te stappen of voor prostitutiebezoek, maar ook aan studenten of (andere) elite-klanten (p. 26) ... De drugshandel ligt op een hoog niveau zowel op straat, in de immer geopende horeca als op digitale netwerken. Geijkte locaties zijn de Nieuwstad (en de route daarlangs, de Gele Loper vanaf het hoofdstation), het centrum en delen van Groningen Noord (p. 72).

De groep mensen die wij hierboven noemden heeft weinig oog voor de bewoners en ondernemers in dit gebied. De omgevingsfactoren zoals prostitutie, winkels en horecabedrijven maken het aantrekkelijk voor de verslaafden om zich op te houden rondom de Gele Loper. Er ontstaan spanningen tussen deze groep en de bewoners en winkeliers. Wij zien samenscholing, bedelaars, plassen en poepen in portieken, dealactiviteiten, gebruik van drugs en gebruikerssporen. Bewoners, ondernemers en bezoekers worden hiermee geconfronteerd en worden soms ook aangesproken door drugsverslaafden, waardoor een gevoel van angst en onveiligheid ontstaat.

De combinatie van het wandelend publiek, de smalle straten en het rijgedrag van mensen in de Nieuwstad en omgeving zorgen voor een onveilige situatie. Bijvoorbeeld bij de kruising Folkingestraat en Nieuwstad zien we grote stromen wandelend publiek en fietsers met kruisend verkeer van auto's, waarbij de bestuurders afgeleid zijn door de aanwezige raamprostitutie. Aandachtspunten voor kruisend verkeer blijven ook de kruisingen: Ubbo Emmiussingel/ Ubbo Emmiusstraat en de Folkingestraat/ Vismarkt. Bestuurders die door de Nieuwstad rijden kunnen vanuit hun auto drugs kopen en verkopen en blijven daardoor anoniem.

Wij zien daarnaast ook graffiti op panden, straatvuil, bijplaatsingen bij vuilcontainers, braakliggende of vervallen percelen, zwerffietsen, met name in de Pelsterstraat, de Haddingestraat, de Nieuwstad en Torenstraat.

Groningse praktijken van Tops en Van der Torre (2022):

De zogenoemde these van de broken windows leert dat systematische tekorten bij alledaagse handhaving en bij onderhoud in eerste instantie resulteert in klein ongemak en beperkte verloedering. Vervolgens grijpt het om zich heen, omdat dit vernielzucht en slordigheid aantrekt (Kelling & Coles, 1995). De gedachte is dat onderhoud, aangevuld met handhaving wat betreft overtredingen of lichte strafbare feiten, een preventief effect heeft op veel voorkomende overtredingen of misdrijven zoals vandalisme en openbare dronkenschap (p. 37).

Integrale aanpak Gele Loper

In het coalitieakkoord *Het begint in Groningen. Voor wat echt van waarde is (2022 – 2026)* is de ambitie geformuleerd in te zetten in op een nog veiliger Groningen. Daarbij wordt genoemd het bestrijden van ondermijning en inzet op toezicht en handhaving in dorpen en wijken door preventie én repressie. Steeds vaker wordt de gemeente gevraagd om het voortouw te nemen bij de aanpak van (veiligheids)problemen, die steeds complexer worden. Of het nu gaat om personen met onbegrepen gedrag, drugsdealers of geradicaliseerde personen, of om ondermijning, er is vaak sprake van meervoudige problematiek die niet meer vanuit één domein (fysiek, economisch, sociaal of veiligheid) op te lossen valt. De uitdaging voor de gemeente Groningen is om alle betrokken partijen rond deze problemen op de Gele Loper te verenigen en deze opgavegericht aan te pakken. De inzet vanuit veiligheid, fysiek, economisch en sociaal kan elkaar aanvullen en versterken. Dit biedt ook de mogelijkheid om flexibel in te spelen op de zeer diverse prioriteiten op verschillende terreinen. Vandaar deze eerste verkenning.

1. Fysiek domein

De problematiek rond de Gele Loper heeft (in beperkte mate) een fysieke component. Hierbij te denken aan shared-space invulling met prettige verlichting i.c.m. vergroening en andere aanpassingen in de openbare ruimte die de omgeving aantrekkelijker en sociaal veiliger maken. Het ontmoedigen of verwijderen van de auto in het gebied zal bijvoorbeeld in positieve zin kunnen bijdragen aan de beleving van de openbare ruimte. Ook op het gebied van vastgoed zijn er wellicht mogelijkheden om dit gebied een kwalitatieve impuls te geven.

Korte termijn

Voor de korte termijn is het voorstel om Nieuwstad tussen de Schoolholm en de Haddingestraat als voetgangersgebied aan te wijzen. Dit kan omdat hier geen voertuigen op straat geparkeerd worden en dit ook geen functie heeft in het autonetwerk. Verkeer met noodzaak kan dit gebied bereiken door middel van een ontheffing. Hierbij willen wij ook kijken naar de uitstraling van het wegprofiel. Gestreefd wordt zo spoedig mogelijk een wijziging van het verkeersbesluit aan uw raad te presenteren. Fietsverkeer zal toegestaan blijven.

Autoverkeer dat hier noodzakelijkerwijs toch moet zijn, heeft een ontheffing nodig. De straat zal niet fysiek afgesloten worden omdat de toegankelijkheid voor de vuilnisophaaldienst, onderhoudsvoertuigen en de hulpdiensten gewaarborgd moet blijven. Er kan wel worden gekeken naar een maatregel op de kopse kanten van de twee straten om zo duidelijk te maken dat het verkeer hier niet hoort te komen, bijvoorbeeld met tijdelijk groen in verrijdbare bakken. Dit gaan wij nader onderzoeken.

Langere termijn

In potentie zijn de Haddingestraat en Pelsterstraat mooie straten die twee belangrijke stadsruimtes met elkaar verbinden: het Gedempte Zuiderdiep en de Vismarkt. Voor de (middel)lange termijn liggen er kansen om door herontwikkeling in de omgeving (in het verlengde van de aanpak van de locatie Haddingegarage) en omvorming van de achterkanten en leegstaande panden een positieve impuls te geven. Na het sluiten van de parkeergarage in 2024 kan de autolus vanaf het Gedempte Zuiderdiep (door de Haddinge- en Pelsterstraat) langs de parkeergarage er uitgenomen worden, zodat alleen nog beperkt bestemmingsverkeer passeert.

Volgvel 3

Op de (middel)lange termijn zijn er wellicht ook mogelijkheden om in de omgeving van de Gele Loper vastgoed te verwerven door de gemeente. Een grotere variëteit aan functies zullen een positieve afwenteling op het gebied hebben. Meer en voornamelijk gevarieerdere programma op straat zal verder positief afwentelen op het gebied, zoals mogelijk het toevoegen van woningen of het aanpassen van programma, al moeten de concrete mogelijkheden hiervoor nader verkend worden.

2. Sociaal

Het gebied heeft een aantrekkingskracht op diverse (zorg)doelgroepen. Er is sprake van drugsoverlast, in de vorm van handel op straat, en ook door afnemers, buitenslapers en personen met onbegrepen gedrag. Het feit dat de doelgroep omvangrijk is wat problematiek betreft, de diversiteit van de overlastbestrijding ingewikkeld maakt, is een éénduidige interventie lastig te bepalen.

Korte termijn

Wij zien op voorhand de volgende interventies op korte termijn:

- Aansluiten bij ontwikkelende initiatieven rondom de buitenslapers, jongerencoaches en het OGGZ-netwerk.
- Een analyse laten uitvoeren met betrekking tot de doelgroep welke overlast veroorzaakt; over wie gaat het, welke problematiek gaat schuil achter het gedrag? Op basis van de uitkomsten kan hierna in gezamenlijkheid bekeken worden op welke wijze geïntervenieerd kan worden/welke interventies noodzakelijk zijn.
- Opzetten van een wijk-hub ten behoeve voor omwonenden en de doelgroep;
- In concrete casuïstiek komen tot effectieve maatregelen om de overlast te verminderen.
- Inzet fysiek domein om de-escalerend te werken.
- Inzet procesregie om de doelgroep met een veiligheidsrisico te monitoren, escalatie voorkomen/ondervangen (waarbij aangesloten wordt/gebruik wordt gemaakt van bestaande overlegtafels).

Langere termijn

Voor de langere termijn is de aanname dat bij herinrichting van het gebied, een positieve bijvangst, het afnemen van (drugs)overlast een gevolg zal zijn. Aandachtspunt hierbij is dat de groep, die overlast pleegt, langdurig gemonitord wordt en er stadsbrede interventies worden (door)ontwikkeld. Het is immers aannemelijk dat de overlastplegers zich elders zullen gaan ophouden (waterbedeffect).

Conclusie en vervolg

Een succesvol resultaat valt of staat bij een goed participatieproces binnen onze interne organisaties en met de ketenpartners vanuit zorg en veiligheid. Met de toezegging vanuit ons om in 2023 met een integrale analyse Gele Loper te komen, organiseren wij gesprekken met belanghebbenden waarbij de beelden, uitdagingen en input worden opgehaald en deze vertalen wij naar de prioriteiten en de integrale aanpak. Belangrijk is dat de groepen zich vertegenwoordigd voelen en commitment gaan tonen bij de aanpak en de implementatie. Vanuit het handhavingperspectief is de Gele Loper binnen het centrum al geprioriteerd om de overlast en verdere verstoringen tot het minimale te beperken.

Zoals aangegeven willen wij op de korte termijn inzetten op het autoluw maken van de Nieuwstad, en daar waar mogelijk werken aan meer groen in de straten. De integrale

Volgvel 4

aanpak Gele Loper wordt de komende tijd verder uitgewerkt, waarin ook de financiën worden meegenomen. Daarin willen wij ook onderzoeken wat wij kunnen meenemen in het traject Haddingestraatgarage en omgeving. Wij verwachten uw raad voor het eind van dit jaar een plan voor de aanpak van de Gele Loper voor de langere termijn inclusief een financiële verkenning en kredietaanvraag voor het vervolg voor te leggen. Wij houden u van de voortgang op de hoogte.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.